

HJORDKÆR KIRKE

Helhedsplan for Hjordkær Kirkegård

Afdelingen I, H, G, F - i det vestlige.

Her er der lukket for tilgang af flere gravsteder i dette område, er godkendt af provstiudvalget. Gravrealer, der i øjeblikket ikke benyttes, udsås med græs og tilplantes med trætypen: fyldt fuglekirkebær (prunus avium 'Plen' - smuk vækstform og blomstring, mindre træ, ingen bær, flotte høstfarver), der med tiden skal udgøre en lundplantning. Overflødige hække sløjfes, så der bliver mest mulige sammenhængende græsarealer imellem eksisterende gravsteder allerede nu. Denne proces fortsættes efterhånden som gravstederne bliver tomme.

Målet er at danne en "lundkirkegårde" i denne del af kirkegården med spede trægrupper i bund af enggræs, løg og urter og med klippede græsstier igennem området. Gravene (både urne- og kistegrave) placeres i lysninger i lunden. De eksisterende stedsegrønne buske, der findes i dag på dette område, bevares i det omfang, det kan lade sig gøre, så der ikke bliver konflikt med de nye træer.

I afdelingen I, H og G er der langs de nye stier (tætklippet græsstier eller grusstier) placeret store partier af de gamle gravstene (gravminderne), som i dag står i kirkegårdens sydvestlige hjørne. For at gøre vedligeholdelse lettere omkring de gamle gravstene, plantes der et tæt bunddække af lave stauder / lave dvægmisseltyper / lave benvedtyper eller vedbend. De øvrige arealer omkring i lundkirkegården er slået græs (afslås 2 – 3 gange årligt), så der kan vokse en masse forårsløg og robuste stauder i græsset under kirsebærtræerne.

Der vil efterhånden som "lundkirkegårde" tage form være muligt for at både urne- og kistegrave her. Dette er godkendt.

Afdeling: græsarealet foran Graverens kontor

Arealet åbnes op, så det tydeligere bliver en del af kirkegården. I dag ligger der et bed på græsplænen foran graverens kontor, omkranset af en lav hæk. For at gøre vedligeholdelsen lettere, ryddes bedet og den lave hæk og erstattes af en fritvoksende busket, som lukker af for det område, hvor kirkegårdens besøgende ikke kommer. Det fritvoksende busket kan udgøre ryg for en bæk, placeret på græsplænen foran og med udsigt til kirken. Buskettet kan f.eks. bestå af 2 rækker korneller (Cornus sanguinea 'Winter Beauty').

Området syd for graverens kontor.

Arealet, hvor de gamle gravstene i dag er placeret – i kirkegårdens sydvestlige hjørne, bliver fremover et mere lukket område, hvor de eksisterende, stedsegrønne træer og buske udelukkende anvendes til afskæring og pyntegrønt. Der skal ikke ske ændring her i forhold til beplantningen, salgsbeplantning flyttes hertil, når gravminderne er flyttet til det nordvestlige hjørne af kirkegården.

HJORDKÆR KIRKE

Afdeling J - arealet med kombineret urnegrave og kistegrave lige øst for graverens kontor

Arealet ændres langsomt til areal med udelukkende urnegrave. Der stoppes for tilgang af flere kistegrave her og efterhånden som de eksisterende kistegrave nedlægges, fjernes de tværgående hække og arealerne udlægges i græs. De fremtidige urnegrave bliver en fortsættelse af de små grave 1 x 1 m omgivet af lav hæk i 2 sektioner og 3 sektioner med urnegrave 1 x 1 m med vandretliggende i niveau med græsarealet og uden adskillende hække. Kun den langsgående hæk bevares.

Det er godkendt, at dette område kun anvendes til urnegrave.

På græsplænen mod øst mod kapellet plantes, der 2 stk. lindetræer. Her arbejdes der lige nu på at fjerne den flerrækkede sargentii-hæk ved kappellet, og denne erstattes med en række søjleeege i græs og løgflade, så der nu bliver søjleeege på begge sider af lågen ud for kapellet.

Afdeling D – arelaet vest for kirken

Dette areal bibeholdes til kistegrave, og ubenyttede arealer tilplantes med bunddækkende stauder for at give flere oplevelser. Dette område ligger tæt på kirken og der vil være en fin udsigt hen over denne del af kirkegården fra bænken vest for kirken. Der stræbes efter at hækkene får samme højde – både i siderne og bagerste hæk – det vil give ro og større sammenhæng. Omkring klokketårnet er grusstierne fjernet og erstattet af græsflader hen over sensommeren.

Afdeling C - arealet nord for kirken

Her er tilgang af flere gravsteder i dette område lukket for, er godkendt af provstiudvalget. Dette areal indeholder i dag mange tomme gravpladser og ændres her til store bede med rododendron (hovedsagelig kraftige typer som rododendron 'cunninghams White' i tæt busket), imellem bedene med præcise græsflader, kantet af en brostenskant og gerne med forårsløg (f.eks. krokus). Et par nicher med bænkepladser, der fra kan solen og udsigten over området nydes.

Afdeling A arealet lige syd for kirken.

En smuk forbedring vil være at lægge en knoldebrobelægning 80 cm bred (piksten) langs soklen på kirken og kantet med 1 række brosten yderst.

Den eksisterende brostensbelægning foran våbenhuset udvides lidt med vest, så bænken mod vest bliver en del af belægningsarealet med brosten og knoldebrobelægning, så det kommer til at hænge sammen.

De 3 eksisterende beder øst for våbenhuset bevares, der foreslås at få en bæk placeret her. (en bred træplint (smuk bæk uden ryglæn).

HJORDKÆR KIRKE

Afdeling A arealet lige syd og sydøst for kirken

Dette område bibeholdes fortsat til kistegrave, men der stræbes efter at gøre stierne imellem gravstederne bredere, så man også her kan færdes med rollator. Evt. gøres gravstederne mindre dybe (og mere overkommelig at vedligeholde) ved at inddrage den bageste del af de enkelte gravsteder til et sammenhængende busket.

Mod vest i denne afdeling skal eksisterende kistegrave med tiden nedlægges og omdannet til et græsbed med forsårsløg – som vil hænge sammen med græsarealet med de 3 søjleee ved indgangen fra parkeringspladsen med vest.

Gravsteder A 173 -178 nedlægges, er godkendt.

Afdeling B afdelingen øst for kirken

Bibeholdes i store træk som i dag og tomme gravsteder udfyldes med bunddækkende beplantning. Det store grusareal ved hovedindgang med spredte gravsteder ændres med tiden, så det store areal henlægges i græs med forårsløg.

Gravsteder B 97 – 104 nedlægges, er godkendt.

De eksisterende store rododendron bevarer. Kan evt. erstattes af en gruppe blomstrende træer i bund af forårsløg og græs.

I området omkring den store rododendron skal gravstederne ændres fra kistegravsteder til 9 urnegravsteder, så kan der også blive bedre plads til adgang til gravsteder(B33- 39) bag ved urnegravstederne. Urnegravstederne er B 29, 30, 31, 32, samt det området ved lygtepælen, som ikke har nummereret på kortet over kirkegården. Dette er godkendt.

De fremtidige urnegrave 1 x 1 m med en hæk i ryggen, uden adskillende hække. (Urnegravsteder vil være på begge side, og ikke som på tegningen)

Generelle forhold på kirkegården

Der bør fastlægges en standard klippehøjde på hækkene omkring gravstederne. Det foreslås, der arbejdes med 2 klippehøjder:

Model 1: baghæk og sidehække holdes i samme højde

Model 2: baghæk har samme højde som model 1, men sidehæk holdes i en lavere - men ensartet højde. Det vil give mere ro og større ensartethed på hele kirkegården.

HJORDKÆR KIRKE

Den bagvedliggende skov foreslås ikke inddraget i kirkegården, men som nævnt under afdeling i, h, g, f, kan målet her være at danne en lundagtig skovplantning som måske med tiden kan åbnes op mod vest, så der bliver direkte sammenhæng med skoven her.

Alternativer til hække, som efterhånden er blevet meget dyre at vedligeholde, er at nedlægge store områder med hække og i stedet inddrage disse til lundplantninger, busketter og urnegravsteder på græsflader – som beskrevet i helhedsplanen.

Kanter langs gravsteder mod stier bør fremover have ensartet udtryk. (Dette har menighedsrådet vedtaget år 2010, at forkanten på gravstederne er af granit og er kirkens ansvar fremover. Resten af kirkegårdens forkanter forventes at være udskiftet i løbet af en 10 årige periode (januar 2021)).

På vedlagte bilag A har Landskabsarkitekt Merete Høgsaa foreslået velegnet stauder til udplantning på Hjordkær kirkegård. Hun skrev, hovedparten af de valgte stauder er afprøvet og anbefalet til kirkegårde i Forskningsprojektet fra Skov og landskab, Københavns Universitet. Forskningsprojektet har også vist, at der før indplantning af stauder bør gøres en indsats for at forbedre jorden på gravstederne. Allerførst skal der laves en jordbunds-analyse, idet forskningen har vist, at jorden generelt er meget forarmet og har et meget lavt humusindhold. Det skyldes, der er sket en udvaskning af mineraler pga. af det store indhold af grus, perlesten og opblandet råjord. Endvidere er der heller ikke sket en omsætning af organisk materialer, da vegetationsdækket konstant luges bort. Det er derfor meget vigtigt, der udføres jordforbedringer i form af tilførelse af vel omsat kompostjord til bedene før indplantning af stauder.

Bilag A Planteprincip for anvendelse af stauder på ledige/tomme gravsteder.

Tegning nr. 2 Forslag til beplantning af tomme gravstedsarealer samt diverse omlægninger på kirkegården (på længere sigt) i 1: 250 revideret d. 30.09.2013.

Skitseprojektet er optegnet på baggrund af den udleverede opmålingsplan i målestok ca. 1: 500.

Provstiudvalget har på dets møde d. 29. oktober 2013 godkendt helhedsplan for Hjordkær kirkegård.